

OGP commitment templates

Appendix bij het tweede Nederlandse actieplan Open Overheid (januari 2016 – juni 2018)

Het tweede Nederlandse actieplan Open Overheid werd gepubliceerd op 15 december 2015 voor de periode 2016-2017. De looptijd van het actieplan is verlengd tot en met juni 2018, om in de pas te lopen met de cycli van het OGP. De verlenging van het tweede actieplan is in overleg met het OGP aangegrepen om na te gaan of de formulering van de actiepunten voldoende concreet is, en of de actiepunten nog actueel zijn. Dit heeft ertoe geleid dat de actiepunten deels zijn aangescherpt. Het OGP heeft sjablonen ontwikkeld voor elke actie in het actieplan. Op de volgende pagina's staan de in juni 2017 geactualiseerde actiepunten.

Dit document moet gelezen worden in samenhang met het Nederlandse Nationaal Actieplan "Open overheid in Nederland", waarin de context van de acties is beschreven.

Voor vragen, feedback en/of commentaar, kunt u contact opnemen met het contactpunt voor alle actiepunten: actieplan@open-overheid.nl. Wij brengen u graag in contact met de uitvoerende organisaties van het Nederlandse Nationale Actieplan.

Commitment Template

1. Nationale open data agenda

1 januari 2016 - Juni 2018		Nieuwe actie
Hoofdactiehouder		Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)
Andere actiehouders	Overheden	Alle andere ministeries, gemeenten, waterschappen en provincies
	Andere organisaties of gremia	n.v.t.
Stand van Zaken en probleemstelling		Een groeiend aantal overheden maakt hun data openbaar, wat het noodzakelijk maakt structuur aan te brengen in de wijze waarop data worden gedeeld en eisen te identificeren waaraan data moeten voldoen. Tegelijkertijd hebben maatschappelijke organisaties de overheid opgeroepen dit proces te versnellen.
Hoofddoel		Groei van het aantal publiek beschikbare datasets op data.overheid.nl.
Korte beschrijving van de actie		In de Nationale Open Data Agenda (NODA) ontwikkelt het ministerie van BZK samen met de andere ministeries kaders voor deze beschikbaarstelling en kwaliteit van open data.
OGP challenge(s) die door de actie worden aangepakt		Toegang tot informatie, publieke verantwoording, burgerparticipatie en technologie & innovatie.
Relevantie		Een groeiend aantal overheden maakt hun data openbaar, wat het noodzakelijk maakt een structuur in de databases aan te brengen en de eisen waaraan deze moeten voldoen te identificeren. Tegelijkertijd hebben maatschappelijke organisaties de overheid opgeroepen dit proces te versnellen. ¹
Ambitie		Met dit commitment focust de Nederlandse overheid op het vergroten van het aantal beschikbare datasets en het vergroten van de kwaliteit van de metadata van datasets en de toegankelijkheid van het dataportaal.

¹ 'Onze Overheid, Onze Informatie', the manifesto of the Social Coalition for Open Government, 2015.

Mijlpaal / Activiteit met toetsbare resultaten en einddatum	Startdatum:	Einddatum:
1. https://data.overheid.nl is optimaal toegankelijk en bruikbaar voor hergebruikers: • Datasets worden aangeboden waarop geen uitzonderings- of beperkingsgronden van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) of andere openbaarmakingsregelingen van toepassing zijn. En die bij hergebruik geen risico's opleveren voor fundamentele waarden en privacy. De publieke status van datasets is helder voor hergebruikers. • De data zijn, gratis, vrij van rechten van derden, zoveel mogelijk zonder registratie toegankelijk, computer verwerkbaar, voorzien van meta-data, en zo volledig en onbewerkt als mogelijk. Er is een heldere licentiestructuur voor hergebruik. • De datasets die op grond van deze criteria op data.overheid.nl worden vermeld zijn daadwerkelijk vindbaar en toegankelijk. Op kwaliteit en vindbaarheid wordt door het ministerie van BZK gemonitord aan de hand van data-inventarisaties en door middel van een zogenaamde linkchecker. De kwaliteit van de datasetbeschrijving en data is inzichtelijk voor hergebruikers. Tenminste 90% van links naar herbruikbare data is aantoonbaar correct. 2. Regulier uitvoeren van de rijksbrede inventarisatie van datasets: • Op basis van een door het ministerie van BZK ontwikkeld format maken de overheidsorganisaties zelf inzichtelijk welke datasets ze in huis hebben. • Data-eigenaren maken een tijdschema voor de ontsluiting van datasets en onderscheiden daarbij de volgende categorieën: beschikbare, geplande, in onderzoek zijnde en 'high-value' datasets. Het resultaat van de inventarisatie en het tijdschema zijn publiek inzichtelijk op het dataportaal. • De datamanagers van het Ministerie van BZK monitoren het tijdschema met een publieke data-kalender en spreken data-eigenaren aan op resultaten conform tijdschema. 3. Monitoring op de voortgang van het openen van datasets via data.overheid.nl door het ministerie van BZK: • Het ministerie van BZK draagt zorg voor totstandkoming van standaarden voor datasetbeschrijvingen, gebaseerd op Europese afstemming (DCAT) en past deze zelf toe op haar eigen dataportaal. Data-eigenaren passen de DCAT standaard toe op eigen dataverzamelingen. • Overheidsorganisaties zijn zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van de door hen aangeleverde datasets. Wanneer blijkt dat daaraan niet wordt voldaan, wordt contact opgenomen met de data-eigenaar en hulp geboden bij het alsnog voldoen aan de kwaliteitscriteria. De criteria zijn door het ministerie opgesteld en gepubliceerd op het nationale dataportaal. Bij onvoldoende kwaliteit en response van een data-eigenaar kan een dataset worden verwijderd. 4. Ondersteuning aan overheden bij het openen van data: • Het ministerie van BZK biedt een geactualiseerde leidraad voor het openen van data voor overheidsorganisaties aan op het dataportaal. • Het ministerie van BZK stelt een team van datamanagers aan die monitoring uitvoeren en ondersteuning leveren aan overheden bij het openen van data en het aanmelden van data op het dataportaal. Ook kunnen overheidsorganisaties hier terecht voor vragen over techniek, licenties en formaten van data.	Jan. 2016	Juni 2018

5. Ondersteuning bij het registreren, vinden en hergebruiken van data:		
---	--	--

• Op het dataportaal kunnen door bezoekers dataverzoeken worden gedaan waarin een gebruiker vraagt om het beschikbaar maken van specifieke datasets door de overheid. Het ministerie van BZK publiceert de dataverzoeken en het resultaat op het dataportaal.• Er is een gebruikersgroep rond het dataportaal actief. Tenminste 4 keer per jaar vindt een publieke sessie plaats waarin data-eigenaren, hergebruikers, ontwikkelaars en maatschappelijke organisaties elkaar ontmoeten en ervaringen uitwisselen.		

Commitment Template		
2. Stuiveling Open Data Award		
januari 2016 – Juni 2018		Nieuwe actie
Hoofdactiehouder		Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Andere actiehouders	Overheden	
	Andere organisaties of gremia	Leer- en Expertisepunt Open Overheid (LEOO), ICTU.
Stand van Zaken en probleemstelling		De overheid zal zo veel mogelijk data publiek beschikbaar maken voor burgers en bedrijfsleven. Als deze data makkelijk te hergebruiken en te bewerken valt, kunnen er nuttige nieuwe toepassingen voor worden ontwikkeld op vlakken als onderwijs en gezondheidszorg, of om democratie en goed bestuur te bevorderen. Als aansporing voor de ontwikkeling van nieuwe toepassingen, producten en diensten introduceert het Rijk de 'Stuiveling Open Data Award', die zal worden uitgereikt aan een partij die succesvol op een innovatieve manier open data heeft gebruikt om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. De Award zal de private en publieke sector stimuleren van elkaars ervaringen te leren.
Hoofddoel		Het stimuleren van hergebruik van open data
Korte beschrijving van de actie		De Stuiveling Open Data Award zal het hergebruik van open data stimuleren door een jaarlijkse wedstrijd waaraan een geldbedrag van 20.000 Euro is verbonden. Om deze wedstrijd te ondersteunen en promoten zal in 2016 een website gelanceerd worden. Hier zullen de best practises van open datahergebruik belicht worden.
OGP challenge(s) die door de actie worden aangepakt		Publieke verantwoording, burgerparticipatie, technologie en innovatie ten behoeve van openheid en verantwoording.

Relevantie	De overheid zal zo veel mogelijk data publiek beschikbaar maken voor burgers en bedrijfsleven. Als deze data makkelijk te hergebruiken en te bewerken valt, kunnen er nuttige nieuwe toepassingen worden ontwikkeld op vlakken als onderwijs en gezondheidszorg, of om democratie en goed bestuur te bevorderen.		
Ambitie	De ontwikkeling van nieuwe toepassingen op basis van open data, in sectoren als onderwijs, gezondheidszorg, of om democratie en goed bestuur te bevorderen. De award zal zowel de publieke als de private sector aanmoedigen om van elkaars ervaringen te leren.		
Mijlpaal / Activiteit met toetsbare resultaten en einddatum		Startdatum:	Einddatum:
1. Jaarlijkse wedstrijd die het gebruik van open data stimuleert. Jaarlijks ontvangt de winnaar een geldbedrag (€ 20.000,-). De SODA wordt t/m 2020 uitgereikt (5 keer in totaal, waarvan 2 keer gedurende de looptijd van dit actieplan). 2. Jaarlijks inhoudelijk evenement waar de uitreiking plaatsvindt. 3. Ter ondersteuning van de wedstrijd wordt in 2016 een website gelanceerd https://www.opendata-award.nl/. Op deze website worden ook goede voorbeelden van (her)gebruik van open data zichtbaar gemaakt. Alle inzendingen die aan de wedstrijdvoorwaarden voldoen worden op de website getoond. Deze wedstrijdvoorwaarden zijn te vinden op de site. De finalisten en de winnaar worden daarnaast nog extra uitgelicht.		Jan. 2016	Juni 2018

Commitment Template

3. ROUTE-TO-PA: Re-use of open data

1 januari 2016 - Juni 2018		Nieuwe actie
Hoofdactiehouder		Universiteit Utrecht
Andere actiehouders	Overheden	Provincie Groningen, gemeente Utrecht, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
	Andere organisaties of gremia	Wise & Munro (Nederland), Gemeente Den Haag, Universiteit van Salerno, Ancitel, Comune di Prato (Italie), National de la Recherche Scientifique (Frankrijk), National University of Ireland, Galway, Dublin City Council, Dublinlinked (Ierland), Warsaw School of Economics (Polen), Ortelio Ltd and the Open Knowledge Foundation (Verenigd Koninkrijk).
Stand van Zaken en probleemstelling		ROUTE-TO-PA, <i>Raising Open and User-friendly Transparency-Enabling Technologies for Public Administration Project</i> , is een multidisciplinair innovatieproject, dat expertise en onderzoek uit de velden e-government, ICT, wetenschap van het leren en economie bundelt, met als doel de impact van ICT-platformen voor transparantie te verbeteren voor burgers en de samenleving als geheel. In de pilot in Groningen onderzoekt de Universiteit Utrecht met de provincie samen of en hoe open data kan helpen bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.
Hoofddoel		Het hergebruik van open data om problemen op te lossen die samenhangen met bevolkingsdaling.
Korte beschrijving van de actie		De universiteit van Utrecht onderzoekt samen met de provincie Groningen en met andere stakeholders uit de publieke en private sectoren, met het maatschappelijk middenveld en met burgers, hoe open data kunnen helpen bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Het project is deel van een driejarige Europees Horizon 2020 project genaamd ROUTE-TO-PA, waarin de sociale en maatschappelijke impact van open data wordt gemeten. Kerndoel van dit project is het promoten van hergebruik van open data door nieuwe ICT-toepassingen. Dit zal niet alleen de overheid meer

	transparant maken, maar zal nieuwe mogelijkheden creëren om maatschappelijke vraagstukken op te lossen met behulp van open data.		
OGP challenge addressed by the commitment	Deze actie is relevant voor OGP-waarden als toegang tot informatie, burgerparticipatie en technologie & innovatie voor openheid en verantwoording.		
Relevantie	De overheid heeft de plicht om zo veel mogelijk gegevens vrij beschikbaar te maken voor het grote publiek en het bedrijfsleven. Als de gegevens in een vorm zijn, die hergebruik en verwerking eenvoudig toelaat, wordt het mogelijk om nuttige nieuwe toepassingen te ontwikkelen. Het Groningse project is onderdeel van een driejarig Europees onderzoeksprogramma getiteld <i>Raising Open and User-friendly Transparency-Enabling Technologies for Public Administration Project</i> (ROUTE-TO-PA), waarin de sociale en maatschappelijke gevolgen van open data moeten worden beoordeeld. De belangrijkste doelstelling van het project is om het hergebruik van open data te bevorderen met behulp van nieuwe IT-toepassingen. Dit zal niet alleen de overheid transparanter maken, maar ook nieuwe mogelijkheden bieden om maatschappelijke problemen op te lossen op basis van open data.		
Ambitie	Nieuwe mogelijkheden creëren voor gebruik van open data ter oplossing van maatschappelijke problemen.		
Mijlpaal / Activiteit met toetsbare resultaten en einddatum		Startdatum:	Einddatum:
1. Een sociaal platform voor open data (SPOD) dat interactie tussen open data gebruikers en de overheid en tussen gebruikers onderling over een maatschappelijk vraagstuk mogelijk maakt. 2. De ontwikkeling van een transparantie bevorderende tool (TET) voor overheid en open data gebruikers als aanvulling op het sociaal platform. 3. Op basis van de projectresultaten opstellen van richtlijnen en good practices (GUIDE), zodat overheden, burgers en ondernemers open data beter kunnen inzetten bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.		Feb. 2015	Juni 2018

Commitment Template

4. Actieve openbaarheid van informatie

januari 2016 – Juni 2018		Lopende actie
Hoofdactiehouder		Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Andere actiehouders	Overheden	Alle andere ministeries en uitvoeringsorganisaties.
	Andere organisaties of gremia	
Stand van Zaken en probleemstelling		Hoewel de Nederlandse wet eisen stelt aan toegankelijkheid van informatie, is in de praktijk de beschikbaarheid van publieke informatie nog steeds beperkt. Deze actie moet de openbaarheid van overheidsinformatie vergroten.
Hoofddoel		Actieve publicatie van informatie.
Korte beschrijving van de actie		Twee pilots over onderzoeksrapporten zijn van start gegaan onder het 1^e actieplan. Deze worden voortgezet en uitgebreid naar andere ministeries, zoals door enkele NGO's gevraagd². Er is gebleken dat er tot op heden geen standaarden zijn voor de publicatie van uitvoeringstoetsen. Deze worden niet allemaal geopenbaard. De uitvoeringstoetsen die wel worden gepubliceerd verschijnen in verschillende vormen en op verschillende manieren. Er zal worden ingezet op uniformering op dit vlak.
OGP challenge addressed by the commitment		Toegang tot informatie, verantwoording

² *Onze Overheid, Onze Informatie*, September 2015.

Relevantie	Hoewel de Nederlandse wet eisen stelt aan toegankelijkheid van informatie is in de praktijk de beschikbaarheid van publieke informatie nog steeds beperkt. Deze actie moet de openbaarheid van overheidsinformatie vergroten. Het algemene doel is de vergroting van de kennis van de burger over de overheid en betere toegankelijkheid van elkaars informatie voor ambtenaren. Deze actie moet de Nederlandse aanpak in lijn brengen met de Europese Richtlijn over Publieke Informatie 2013/37/EU, die in juli 2015 in Nederland is omgezet met de Wet Hergebruik Overheidsinformatie (Who).		
Ambitie	Het uitbreiden van de pilots over actieve openbaarmaking van onderzoeksrapporten en uitvoeringstoetsen naar alle ministeries. Uiteindelijk is een systeem voorzien dat neerkomt op 'open by design.'		
Mijlpaal / Activiteit met toetsbare resultaten en einddatum		Startdatum:	Einddatum:
Resultaten: <u>Actieve openbaarmaking van onderzoeksrapporten:</u> - De ministeries van Buitenlandse Zaken, Financiën en Volksgezondheid, Welzijn en Sport sluiten zich aan bij de pilots van BZK en OCW. Zij stellen hun onderzoeksrapporten actief beschikbaar via www.rijksoverheid.nl (tenzij uitzonderingsgronden van toepassing zijn). Onderzoeksrapporten worden binnen 4 weken nadat het rapport definitief is geworden, gepubliceerd, tenzij er vanwege zorgvuldigheid meer tijd nodig is. Dat is het geval als het onderzoeksrapport van een beleidsreactie moet worden voorzien, als er interne of externe afstemming of contra-expertise nodig is, als de publicatie samenvalt met een bepaalde activiteit of gebeurtenis, als het onderzoeksrapport onderdeel uitmaakt van een serie of reeks, of als het samen met andere stukken is toegezegd aan de Kamer. - De uitkomsten van deze pilots zullen onder verantwoordelijkheid van het Ministerie van BZK worden geëvalueerd. De Tweede Kamer wordt hier in het najaar van 2016 over geïnformeerd. - De verbrede pilot levert een kader op voor het actief openbaar maken van rapporten en een rijksbrede implementatie voor de ontwikkelde aanpak. - Op basis van de pilots wordt een handreiking gemaakt voor de departementen bij de ontwikkeling en de implementatie van het werkproces. - Het ministerie van BZK begeleidt de rijksbrede uitrol van de werkwijze met: - de organisatie van vier kennisbijeenkomsten (in 2017); - het ontwikkelen en beschikbaar stellen van communicatiematerialen (posters en banners); - en de evaluatie van de rijksbrede actieve openbaarmaking van onderzoeksrapporten.		1 januari 2016	Nr. 1: 31 maart 2016 (pilots) Nr. 2, 3 en 4: 31 december 2016. Nr.5: a) 31 december 2017, b) 31 juli 2017 en c) 1 februari 2018

<u>Uitvoeringstoetsen:</u> 6. In 2016 vindt er een verkenning plaats naar de mogelijkheden om uitvoeringstoetsen, die nu nog niet openbaar zijn, actief te publiceren. De Tweede Kamer wordt hierover in het kader van de transparantie van het wetgevingsproces in januari 2017 geïnformeerd. 7. Indien de uitkomsten van deze verkenning positief zijn, wordt een standaard werkwijze ontwikkeld voor actieve openbaarmaking van uitvoeringstoetsen o.l.v. het ministerie van BZK en het ministerie van Veiligheid en Justitie. Ook wordt de online wetgevingskalender (https://wetgevingskalender.overheid.nl/) verbeterd, zodat daar per onderwerp een compleet dossier met relevante stukken is in te zien.		Nr. 6: januari 2017 Nr. 7: Juni 2018
---	--	--

5. Open over geld: open spending detaildata

1 januari 2016 - Juni 2018		Lopende actie
Hoofdactiehouders		Open State Foundation.
Andere actiehouders	Overheden	Provincies, waterschappen, gemeenten en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
	Andere organisaties of gremia	Interprovinciaal Overleg, Unie van Waterschappen, Vereniging Nederlandse Gemeenten
Stand van Zaken en probleemstelling		Financiële data van de Nederlandse overheden zijn op geaggregeerd niveau toegankelijk. Om meer inzicht te krijgen in inkomsten en uitgaven werkt de Open State Foundation aan openbaarheid van gedetailleerdere informatie. Dit was een specifiek verzoek van gebruikers (bijv. raadsleden, ambtenaren, burgers en journalisten).
Hoofddoel		Gedetailleerdere openheid over financiën op lokaal niveau.
Korte beschrijving van de actie		De Open State Foundation zal overheden contacteren en hen helpen hun financiële detaildata op Openspending.nl te publiceren. De functionaliteit van deze site wordt ook verbeterd om zo beter aan te sluiten op de wensen van de gebruiker.
OGP challenge addressed by the commitment		Toegang tot informatie, publieke verantwoording, participatie en technologie & innovatie voor openheid en verantwoording.
Relevantie		Openspending vergroot de toegang tot informatie omdat vitale financiële informatie voor de eerste keer als open data wordt vrijgegeven. Dit vergroot de publieke verantwoording en participatie, omdat gebruikers beter weten hoe geld besteed wordt door hun overheden en zij in staat worden gesteld te participeren en beter gebruik te maken van het "right to challenge". Daarnaast kunnen pioniers deze data gebruiken voor een breed scala aan apps en tools.

Ambitie	Door het vrijgeven van gedetailleerde financiële informatie wordt Openspending Detaildata de nieuwe standaard voor financiële transparantie. Er is een aantal early adopters. Hoe meer overheden Openspending Detaildata implementeren, hoe normaler het zal zijn voor andere overheden. Hierdoor groeit het aantal deelnemers snel, waardoor overheidstransparantie over het algemeen beter wordt. Daarnaast bevordert het ook verantwoording, participatie en hergebruik van de data.	
Mijlpaal / Activiteit met toetsbare resultaten en einddatum	Startdatum:	Einddatum:
1. Een Handboek, een instructievideo en een promotievideo 'Open spending detaildata voor overheden' op basis van behaalde resultaten in 2016. Het Handboek wordt aan deelnemende gemeenten toegezonden. De video's worden gepubliceerd op de websites http://openspending.nl/ en op www.open-overheid.nl. 2. De uitvoering van drie thematische pilots met lokale overheden, om context aan de detaildata van Open Spending toe te voegen: • De thema's van de pilots zijn 'context', 'locaties' en 'indelingssweergave'. Deze thema's komen voort uit een behoeftepeiling onder gemeenten. In de pilots wordt ook gewerkt aan het standaardiseren van detaildata, zodat lokale overheden op een uniforme wijze detaildata kunnen ontsluiten vanuit hun systeem. Aan de pilots doen minimaal drie lokale overheden mee. In een eindrapport worden de pilots geëvalueerd en wordt beschreven hoe met deze kwaliteitsverbeteringen meer overheden aangesloten kunnen worden. De resultaten van de pilots komen ook op de website http://www.openspending.nl/. • Mijlpalen zijn: de uitvoering van de drie pilots, het evaluatierapport van de pilots en publicatie van de resultaten van de pilots op de website. Looptijd: januari 2017 – juni 2018.³ 3. Twee landelijke workshops 'Open Spending', waarvan één in 2016 en één in 2017.	Maart 2016	Nr.1: December 2016 Nr. 2: Juni 2018 Nr. 3: December 2016 en december 2017

³ Deze mijlpaal is in juni 2017 toegevoegd omdat de eerder geformuleerde mijlpalen (deelname van respectievelijk 75 en 150 decentrale overheden in 2016 en 2017 aan het project open spending detaildata) nog niet uitvoerbaar bleken. De praktijk heeft uitgewezen dat het eerst nodig is om op kleinere schaal ervaring op te doen met het verbeteren van de kwaliteit en de opschaalbaarheid van de ontsloten detaildata van lokale overheden. De pilots moeten erin resulteren dat er ervaring is opgedaan die na afloop van de pilots ingezet wordt voor opschaling naar zoveel mogelijk lokale overheden.

Commitment Template

6. Open over besluitvorming bij gemeenten: open raadsinformatie

1 januari 2016 - Juni 2018		Nieuwe actie
Hoofdactiehouders		Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
Andere actiehouders	Overheden	Verscheidene gemeenten en Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
	Andere organisaties of gremia	Open State Foundation, Vereniging van Griffiers (VvG)
Stand van Zaken en probleemstelling		De raadsinformatie die nu aan burgers en raadsleden ter beschikking staat, is ongestructureerd en niet in een open machine-leesbaar formaat. De informatie waarop besluiten gebaseerd worden zijn ook niet openbaar en/of vindbaar. Gericht zoeken naar informatie of het vergelijken van informatie over hetzelfde onderwerp bij verschillende gemeenten is bij de huidige vorm bijvoorbeeld niet mogelijk.
Hoofddoel		Verbetering toegankelijkheid van informatie waarop gemeenten hun besluiten baseren.
Korte beschrijving van de actie		De Open State Foundation (OSF) heeft eerder in opdracht van het ministerie van BZK en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) daarom een pilot met 5 gemeenten uitgevoerd voor het ontsluiten van raadsinformatie in een gestandaardiseerd en machine-leesbaar formaat (als open data). Met deze pilot is een basis gelegd voor het verder ontsluiten van raadsinformatie. De VNG heeft aangegeven deze pilot te willen verdiepen en te willen verbreden naar alle gemeenten in het kader van haar Digitale Agenda 2020. Door raadsinformatie als open data te ontsluiten, kunnen raadsleden, inwoners en (lokale) journalisten de besluitvorming van de raad gerichter volgen en waar nodig invloed uitoefenen. Ook kunnen er met behulp van open data innovatieve toepassingen ontstaan, zoals visualisaties, websites en apps. Het geeft raadsleden nieuwe tools in handen om hun volksvertegenwoordigende en controlerende taak beter uit te voeren. Dit zal de interactie tussen de raad en

	inwoners versterken.		
OGP challenge(s) die door de actie worden aangepakt	Toegang tot informatie, publieke verantwoording, burgerparticipatie, technologie en innovatie ten behoeve van openheid en verantwoording.		
Relevantie	Door raadsinformatie als open data te ontsluiten, kunnen raadsleden, inwoners en (lokale) journalisten de besluitvorming van de raad gerichter volgen en waar nodig inbreng leveren en invloed uitoefenen. Ook kunnen er met behulp van open data innovatieve toepassingen ontstaan, zoals visualisaties, websites en apps. Het geeft raadsleden nieuwe tools in handen om hun volksvertegenwoordigende en controlerende taak beter uit te voeren. Dit zal de interactie tussen de raad en inwoners versterken.		
Ambitie	Ontwikkeling van een standaard voor de publicatie van informatie waarop gemeenten hun beslissingen baseren, als open data in een vorm die betrouwbaar, geschikt voor hergebruik en vergelijkbaar is. Daarna zullen gemeenten worden ondersteund om deze standaard uiterlijk juni 2018 te implementeren, waarbij alle informatie die nu beschikbaar is in een ongestructureerde vorm zal zijn omgezet naar een nieuwe, uniforme standaard en gepubliceerd worden als open data.		
Mijlpaal / Activiteit met toetsbare resultaten en einddatum		Startdatum:	Einddatum:
1. De ontwikkeling en vaststelling van een standaard waarlangs raadsinformatie als open data beschikbaar gesteld kan worden, op een dusdanige manier dat deze betrouwbaar, herbruikbaar en vergelijkbaar met andere data is. De eerste versie van deze standaard zal in 2017 vastgesteld worden in samenspraak met leveranciers. ⁴ 2. De standaard wordt voor 30 juni 2018 door alle gemeenten in gebruik genomen/geïmplementeerd. Na toestemming van de gemeente aan de leverancier wordt de data als open data beschikbaar gesteld. Daarmee zijn gemeenten vanaf 2017 in staat hun raadsinformatie, die nu ongestructureerd openbaar is, op een uniforme en geïntegreerde manier als open data beschikbaar te stellen. ⁵		Jan. 2016	Juni 2018

⁴ *Betrouwbaar*: dit houdt in dat er alleen publieke raadsinformatie inzit (geen geheime stukken) en dat de open raadsinformatie volledig is (dus alle publieke raadsinformatie bevat).

Herbruikbaar: goed herbruikbaar is de data als deze via een API (4 sterren in het open data model van Tim Berners-Lee) beschikbaar is als open data, in een makkelijk te gebruiken bestandsformaat (zoals JSON) en dat de data gestandaardiseerd is zodat een hergebruiker niet voor elke gemeente maatwerk moet leveren om data te hergebruiken.

Vergelijkbaar: het gaat erom dat de semantiek van de raadsinformatie hetzelfde is. Je noemt een raadsvoorstel overall een raadsvoorstel en niet 'voorstel' of 'raadsbrief'. Je maakt daarnaast afspraken over hoe je metadatavelden noemt zoals datumnotatie, indieners etc. Dat maakt data van 388 verschillende gemeenten vergelijkbaar.

⁵ *Uniform*: dit is hetzelfde als 'vergelijkbaar', zie hierboven.

Geïntegreerd: alle raadsinformatie (ongeacht gemeente en leverancier) is via een centrale database (API) toegankelijk.

Commitment Template

7. De ambtenaar als vakman in de energieke samenleving

januari 2016 – Juni 2018		Lopende actie
Hoofdactiehouder		Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM)
Andere actiehouders	Overheden	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
	CSOs, private sector, multilaterals, working groups	Het maatschappelijk middenveld
Status quo or problem addressed by the commitment		Voor een goede en effectieve dialoog is het essentieel dat de overheid openstaat voor initiatief uit de samenleving, inwoners actief betreft in haar beleid en met maatschappelijke partners samenwerkt. De overheid is immers onderdeel van een netwerksamenleving waar zij niet altijd meer de regisseur is, maar juist partner bij de uitoefening van publieke taken. Inwoners van Nederland geven dan ook aan dat het gaat om een overheid die 'samenwerkt en samen leert'. Maatschappelijke partners geven aan dat er geïnvesteerd moet worden in ambtenaren en medewerkers om hen de juiste vaardigheden te leren om met de dynamiek in de samenleving om te kunnen gaan. Dit heeft consequenties voor het zogenaamde 'ambtelijk vakmanschap'.
Hoofddoel		Verdere professionalisering van ambtenaren in hun contacten met de samenleving.
Korte beschrijving van de actie		Het ministerie van IenM is voorloper wat betreft het betrekken van inwoners en maatschappelijk betrokkenen bij haar beleid. Zij zet haar ambities voort, die zijn omschreven in het vorige actieplan en zet in op de competentieontwikkeling bij hun ambtenaren en managers. Centraal bij deze acties staat het gedrag dat nodig is om bewust te kiezen voor een bepaalde rol bij het omgaan met de energieke samenleving. Het ministerie van IenM dient hiermee als inspirerend voorbeeld voor andere ministeries in hoe zij invulling geeft aan het samenspel tussen inwoners en overheid.
OGP challenge(s) die door de actie worden aangepakt		Burgerparticipatie en publieke verantwoording

Relevantie	Voor een goede en effectieve dialoog is het essentieel dat de overheid openstaat voor initiatief uit de samenleving, inwoners actief betreft in haar beleid en met maatschappelijke partners samenwerkt. De overheid is immers onderdeel van een netwerksamenleving waar zij niet altijd meer de regisseur is, maar juist partner bij de uitoefening van publieke taken. Inwoners van Nederland geven dan ook aan dat het gaat om een overheid die 'samenwerkt en samen leert'. Maatschappelijke partners geven aan dat er geïnvesteerd moet worden in ambtenaren en medewerkers om hen de juiste vaardigheden te leren om met de dynamiek in de samenleving om te kunnen gaan. Dit heeft consequenties voor het zogenaamde 'ambtelijk vakmanschap'.		
Ambitie	Een opener houding bij de overheid ten aanzien van maatschappelijke dialoog en maatschappelijke initiatieven.		
Mijlpaal / Activiteit met toetsbare resultaten en einddatum		Startdatum:	Einddatum:
Werkateliers "Kunst van het verbinden"/ masterclass "De netwerkende ambtenaar": in 2018 hebben alle beleidsambtenaren van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) meegedaan aan een werkatelier van 2,5 dag en zijn hierdoor bekend met de NSOB-rollen⁶. Zij hebben in het werkatelier geïmplementeerd en geëxperimenteerd met de NSOB-rollen en het schakelen tussen de rollen. Hierdoor zijn zij daar meer mee vertrouwd en kunnen zij het omgaan met participerende inwoners en een energieke samenleving, beter toepassen. Herinrichting beleidsdossiers: eind 2017 is in alle beleidsdossiers het werkproces zo ingericht, dat, indien nodig, er ruimte, tijd en commitment is om als netwerkende ambtenaar het werk uit te voeren. Aanpak versterking vakmanschap: alleen werkateliers (1^e mijlpaal) en ander werkproces (2^e mijlpaal) zijn niet voldoende om tot cultuurverandering te komen. Daarom start in 2017 de Aanpak versterking vakmanschap. Binnen deze meerjarige aanpak worden meerdere activiteiten georganiseerd, gericht op het toepassen van de verschillende rollen en de netwerkende ambtenaar in het dagelijks werk. Voorbeelden hiervan zijn: organiseren van reflectie op het werk, opstellen van Body of knowledge en een netwerk van versnellers. Tevens zal voor juni 2018 in 10-15 beleidsdossiers gevolgd worden hoe het is als netwerkende ambtenaar om het werk uit te voeren. In deze dossiers wordt een leerproces ingericht dat moet leiden tot tastbare lessen. De Communities of Practice: ambtenaren die de werkateliers "Kunst van het verbindenden" hebben gevolgd, ontmoeten elkaar in collegiale intervisiesetting. Aan de hand van concrete cases worden ervaringen als netwerkende ambtenaar gedeeld. In 2016 en 2017 zijn (ten minste) 2 Communities of Practice voor managers georganiseerd.		Jan. 2016	Juni 2018

⁶ De NSOB onderscheidt vier rollen van de overheid: de rechtmatige overheid, de presterende overheid, de netwerkende overheid en de responsieve, participerende overheid.

5. Professionalisering management: eind 2017 zijn alle managers van IenM geschoold om met hun netwerkende werknemers om te gaan. De managers doen mee aan de werkateliers. Daarnaast worden er extra bijeenkomsten voor en na de werkateliers georganiseerd gericht op managers. Intervisie voor managers en community of practice zijn activiteiten van de aanpak versterking vakmanschap. 6. De opbrengsten van deze acties worden meegenomen in de ambtelijke ambities voor de gehele publieke sector, waar het Ministerie van BZK nu mee aan de slag is. Bijvoorbeeld door bijeenkomsten samen te organiseren. Ook wordt actief meegewerkt aan de interdepartementale werkgroep 'interactief beleid maken'.		
--	--	--

Commitment Template

8. Informele aanpak van Wob-verzoeken

januari 2016 – juni 2018		New or ongoing commitment
Hoofdactiehouders		Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Andere actiehouders	Overheden	Verscheidene gemeenten
	CSOs, private sector, multilaterals, working groups	Het Leer- en Expertisepunt Open Overheid (LEOO)
Stand van Zaken en probleemstelling		De <i>Wet Openbaarheid van Bestuur</i> geeft het recht om informatie bij een bestuursorgaan op te vragen. Nog veel te vaak leidt het indienen van een Wob-verzoek tot onnodige bureaucratie en een onwenselijke interactie tussen indiener en het betreffende bestuursorgaan. Dit kan vaak voorkomen worden door een informele aanpak van Wob-verzoeken. Burgers, bedrijven en overheden geven miljoenen uit aan klachten, bezwaren en beroepsprocedures tegen overheidsbeslissingen. 11% van de administratieve lasten voor burgers is het gevolg van deze categorie. De ontevredenheid over deze procedures en de kosten ervan zijn de laatste jaren alleen maar toegenomen. Voorts worden de formele en legalistische klachten-, bezwaar- en beroepsprocedures door Nederlanders genoemd in de top 10 van bottlenecks bij overheidsdienstverlening.
Hoofddoel		Het stimuleren van een informele aanpak bij verzoeken tot informatie.

Korte beschrijving van de actie	Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stimuleert en ondersteunt een informele pro-actieve aanpak bij alle overheidslagen. De kern van deze aanpak is training van ambtenaren in communicatie- en mediationstechnieken opdat er snel en informeel omgegaan kan worden met contacten met burgers, juist ook bij beroep en bezwaar, vanuit een probleemoplossende houding. Doel is het verbeteren van dienstverlening aan de burger door samen, op basis van informatie, te kijken welke aanpak waarschijnlijk het best zal werken: de formele traditionele legalistische aanpak of de informele pro-actieve aanpak.		
OGP challenge(s) die door de actie worden aangepakt	Publieke verantwoording, burgerparticipatie en sociale innovatie voor openheid en verantwoording.		
Relevantie	De informele aanpak vormt een alternatief voor de traditionele manieren van conflictbeslechting. Deze informele aanpak heeft geleid tot een reductie van het aantal bezwaren dat uitmondde in een formele beslissing en een stijging van het aantal bezwaren dat eindigde in informele overeenstemming tussen de partijen in het conflict.		
Ambitie	De informele aanpak leidt tot een fundamentele verandering in de manier van conflictbeslechting bij de overheid. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stimuleert en ondersteunt een informele pro-actieve aanpak bij alle overheidslagen.		
Mijlpaal / Activiteit met toetsbare resultaten en einddatum		Startdatum:	Einddatum:
1. Handleiding over de informele aanpak voor Wob-coördinatoren, met interventies, procesoptimalisaties en een beschrijving van best-practices. 2. Begeleiding van overheden bij het toepassen van de informele aanpak, via het Leer- en Expertisepunt Open Overheid en het Programma Prettig Contact met de Overheid, o.a. door een pilot bij een bestuursorgaan en minimaal 4 workshops voor overheden. 3. Monitoring, analyse en rapportage van de informele aanpak, zodat deze nog effectiever kan worden vormgegeven. Hierover komt een rapportage aan de Tweede Kamer.		Jan. 2016	Juni 2018

9. Ondersteuning van overheden: het Leer- en Expertisepunt Open Overheid (LEOO)

januari 2016 – december 2017		Nieuwe acties
Hoofdactiehouders		Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
Andere actiehouders	Overheden	Alle ministeries, provincies en gemeenten
	CSOs, private sector, multilaterals, working groups	Het Leer- en Expertisepunt Open Overheid (LEOO), ICTU.
Stand van Zaken en probleemstelling		Overheden op alle niveaus hebben vragen en problemen op het terrein van open overheid en het vergroten van transparantie en verantwoording. Het <i>Leer- en Expertisepunt Open Overheid</i> (LEOO) identificeert relevante issues op het vlak van open overheid en helpt overheden met het oplossen van deze problemen.
Hoofddoel		Het ondersteunen van de organisaties genoemd in het actieplan, maar ook anderen, met het vergroten van de transparantie en verantwoording.
Korte beschrijving van de actie		Het LEOO verzamelt en verspreidt relevante kennis en organiseert bijeenkomsten over open overheid. Via het LEOO wil het ministerie van BZK de positie van alle overheden versterken bij het implementeren van open overheidsbeleid en -regelgeving. LEOO zal op drie manieren ondersteuning bieden: als kennismakelaar, als ondersteuner voor mede-overheden en als platform om de zichtbaarheid van Open Overheid te vergroten.
OGP challenge(s) die door de actie worden aangepakt		Toegang tot informatie, publieke verantwoording en participatie.

Relevantie	Veel overheidsorganisaties lopen tegen dezelfde problemen aan rondom open overheid, dus het delen en creëren van informatie is een essentieel onderdeel van de beweging naar een open(er) overheid. LEOO zal op drie manieren ondersteuning bieden: als kennismakelaar, als ondersteuner voor mede-overheden en als platform om de zichtbaarheid van Open Overheid te vergroten.		
Ambitie	Het ondersteunen van alle overheidsorganisaties bij het vergroten van verantwoording en openheid.		
Mijlpaal / Activiteit met toetsbare resultaten en einddatum		Startdatum:	Einddatum:
10 (2016) en 6 (2017) kennisinstrumenten, zoals een factsheet Wet Hergebruik van Overheidsinformatie en een zelf-scan Open Overheid, ontwikkeld in samenwerking met gemeenten en/ of andere (maatschappelijk) betrokken partijen. Alle kennisinstrumenten ontstaan op basis van kennis die het LEOO opdoet uit gesprekken en bijeenkomsten met andere partijen. Alle kennisinstrumenten worden gepubliceerd op de website www.open-overheid.nl 40 bijeenkomsten (20 in 2016 en 20 in 2017) waaronder één grote bijeenkomst voor minimaal 400 deelnemers waaraan de uitreiking van de Stuiveling Open Data Award is gekoppeld (2016), een jaar event open overheid (2017) en bijeenkomsten voor alle actiehouders van het actieplan (1 in 2016 en 2 in 2017). - Persoonlijke begeleidingstrajecten en één op één gesprekken met bestuurders en ambtenaren (100 in 2016 en 60 in 2017) . 5 (2016) en 4 (2017) opleidingsmodules en ondersteuningstrajecten van opleidingsinstanties die open overheid als thema, module of anderszins in hun opleiding willen opnemen. 100 extra nationale en internationale initiatieven rond open overheid op de initiatievenkaart in 2016 en 20 in 2017. - Nieuwe interviews (20 in 2016 en 15 in 2017) en andere content per twee à drie weken op de website van Open Overheid.		Jan. 2016	Dec. 2017